

kázní, když uznává, že to potřebné, i má jej ministru osvěty národní předložiti ku potvrzení.

III.

Nejponiženější předložení věrně poslušného ministra záležitostí duchovních a nauk, Lva hraběte z Thunů,

o řádu studiovém a disciplinárním, pak o uvedení platu kollegijního na vysokých školách.

Nejmilostivější Pane!

An byla vysokým školám svoboda ve vyučování a učení-se, tyto nevyhnutelně potřebné základy bujarého rozkvětu věd, a tím nová zásada, na kteréž zakládati třeba jejich zřízení, dána; potřeba jest, aby v život uvedeny byly, i důslednosti toho, bez nichž zásada sama jest prázným jménem.

Co první důslednost objevila se potřeba proměny v organizaci úřadův akademických, a já jsem se již osmělil, jednající o tom, prozatímní zákon předložiti k nejvyššímu potvrzení, které Vaše Veličenstvo nejvyšším rozhodnutím od 27. září uděliti jste ráčil. Druhé potřebné důslednosti toho jsou ty, aby dány byly nové předpisy, o vnějším uspořádání studií a o zachovávání kázně akademické; dosavadní předpisy o tom staly se uvedením svobody v učení-se z větší části docela neupotřebitelnými; by se tedy zachoval vnější pořádek na universitách potřebí neodkladné změny těch ustanovení, by se tím uchýlila nejistota, která v tom ohledu rovně tak nepříjemně a škodlivě působí na učitele, jak na studující. Osnovy zákonův, které jsem k tomu konci vypracovati dal, předloživ je dříve poradě vážených profesorův universitních, byly předmětem důkladného rokování rady ministerské, a já se nyní osměluji, výsledek toho rokování Vašemu Veličenstvu v přílohách, co nejuctivěji předložiti.

Všeobecné ustanovy o studiích podávají pravidla o vstoupení studujících na universitu, o jejich meškání tam a o výstupu z ní, pokud při tom jde o záležitosti právě studijní. Obsah jejich vyplývá prosto ze zásady volnosti v učení-se. Nenít mne tajno, že svoboda v učení-se, kterou jedině jest možným vyvinutí samostatných vědeckých sil ve větší rozsáhlosti, sprovázána bývá bohužel i mnohými zhoubnými nehodami, jimž se vyhnouti lze systémem nevolnosti v učení-se; přece jsem však myslel, že systém volnosti v učení-se třeba co možná nejčistější uchovati před zúžujícími jej hrázení, přesvědčen jsa, že nenáležitě smí-